

VĚTRNÍK

ZPRAVODAJ Č. 4

VYSOKÉ NAD JIZEROU

Program:

DNEŠ - 20.10.1981 - úterý

- 9,00 - Seminář - malý sál Krakonoše
- 13,30 - Rozloučení s DS J.Hon-
sy SKP Skláren Karo-
linka
- 14,30 - Vítání DS OB Radonice
na MěNV
- 14,45 - Větrovanka před Kra-
konošem
- 15,00 - Vítání DS OB Radonice
před Krakonošem
- 16,00 - Divadelní představení-
19,30 N.V.Gogol: Revizor
- 22,00 - Setkání souboru s pat-
rony na Větrově

ZÍTRA - 21.10.1981 - středa

- 9,00 - Seminář - malý sál
Krakonoše
 - 13,30 - Rozloučení s DS OB
Újezd u Brna
 - 14,30 - Vítání DS Dolní Kra-
lovice na MěNV
 - 14,45 - Větrovanka před Kra-
konošem
 - 15,00 - Vítání DS Dolní Kralo-
vice před Krakonošem
- /pokračování str.2/

Národní přehlídka vesnických a zemědělských divadelních

souborů

Na letošní přehlídce jsou zařazeny dvě hry ruské klasiky. K nesporným kladům poznávání ruské divadelní klasiky patřila u nás mnohaletá tradice a bytostný zájem o ruskou kulturu ještě dávno před r.1917 - např. J.Neruda vysoce oceňoval přínos dramatického díla A.N.Ostrovského s jeho drsnou realitou a životní pravdivostí. Naopak Ostrovskij se nejednou odvolával na příklad Čechů, kteří se uměli odpoutat od typu dvorních scén a sami si vytvořili "vskutku národní scénu".

Ruská osvícená tvorba už v polovině 18. století mohla - byť skromně - proklamovat demokratické ideje té generace, která později připravovala nástup děkabristických literátů. A v první polovině minulého století

K RUSKÉ KLASICE

byla už ruská dramatika tak silná, že pocho-
pitelně ovlivňovala a urychlovala vývoj svě-
tového dramatu! Byl to třeba Gribojedov a
jeho Hoře z rozumu, Puškin /Boris Godunov/,
Gogol, Lermontov a další. Během 20 - 30 let,
díky široké generaci dramatiků vznikl zá-
klad ruského repertoáru, z něhož těžila a
vycházela generace Ostrovského. Drama té
by pojednalo tragické postavení jedince, ob-
klopeného světem zla a přetvářky a posláním
těchto her byla jakási etická obroda, snaha
jak napravit jedince deformovaného nadvlá-
dou šlechty. Psali takoví autoři jako byl
Saltykov-Ščedrin, Suchovo-Kobylin a další.
A později přišli takoví giganti jako byl
stoj, Čechov, Gorkij.

Vpravdě sociální tematika vstoupila na
ruskou scénu až dramaty Tolstého a své do-
vršení našla u Gorkého, kde třeba v jeho
/pokračování str.2/

pokračování ze str. 1/

16,00 - Divadelní představení-
19,30 J. Jílek: Jak umřít
na lásku

22,00 - Setkání souboru s pat-
rony na Větrově

SEMINÁŘ NA TÉMA DIVADLO PRO DĚTI

Pondělní seminář o třemošnickém představení pohádky Z. Kozáka O ševci Ondrovi a komtese Julince byl zajímavý širokým záběrem a diskusí, kterou vyvolal. Hovořilo se o problematice jevištní tvorby pro děti vůbec. To vyprovokovala vlastně skutečnost, že poprvé v historii vysoké přehlídky bylo do normálního programu zařazeno představení pro děti/a navíc představení poměrně kvalitní/; skutečnost, jejíž opakování by v příštích letech rozhodně nebylo na škodu.

S. Dittler v úvodním slově zdůraznil význam činnosti pro děti a odpovědnost, s níž by se k ní mělo přistupovat / a bohužel většinou nepřistupuje/. Zmínil se i o několika příčinách, které zřejmě zavinují pokles kvality i kvantity představení pro děti: je to především uspokojující úroveň televizní a filmové produkce. Ale ne vždy si bohužel soubory uvědomují, že živý kontakt hlediště s jevištěm, diváka s hercem, nelze ničím nahradit; že možnost silného výchovného působení divadla na dětského diváka zůstává nevyužita. A naopak důvěra a vděčnost dětského publika bývá často zneužívána nekvalitní produkcí, a to někdy dokonce pod únosnou mírou a hranice vkusu.

Dále s. Dittler radil, k jakým pramenům je možné se obracet při volbě repertoáru pro děti, připomněl seznam her s dramaturgickými pokyny sestavený před časem Z. Joskovou a vydaný ÚKVČ v Praze, připomněl také, že je možné čerpat z české klasiky i z dětské literatury.
/pokračování vpravo/

/ pokračování ze str. 1/

Měšťáckých se prvně objevil dělnický typ /Nil/, který nepoukazoval jen na problémy, neupadal do skepse z beznaděje, nepřístupoval na kompromisy, jako postavy ve většině her Ostrovského, ale aktivně a činorodě se snažil život a svět změnit.

Zjednodušeně je možno říci, že v ruské dramatické tvorbě existovaly dvě eventuality: drama založené na konfliktu, který vycházel z rozporů životních realit, střetnutí bohatých a chudých, řešené většinou určitým smírem a drama, které podobné konflikty odsouvalo do pozadí děje pouze jako zázemí, z něhož vyrůstal zvláštní pocit osamělé generace, která marně hledá opěrný bod a životní jistoty. Přitom např. čechoslovanský typ konfliktu odpovídal sice zákonům dramatické tvorby, ale byl ve své době účinný jen pro vrstvu zasvěcených a kultivovaných diváků.

Ruská klasika i autoři, které jsem vyjmenoval, výrazně ovlivnili politické, kulturní a ideově společenské světové dění a právem je tedy zařazujeme do zlatého fondu světové klasiky.

Jaroslav Šindelář

/ pokračování z levého sloupce/

tury. Upozornil na opakující se chyby při inscenování pohádek, na podceňování přípravy inscenace v této divadelní oblasti. A obrátil se k Stanislavskému, který na otázku, jak hrát pro děti, odpověděl: " Tak jako pro dospělé a pokud možno ještě lépe."

Po rozboru třemošnického představení vhodně doplnily program semináře zkušenosti z jednotlivých krajů, v nichž bohužel situace v divadle pro děti není většinou právě uspokojující. Je tedy také věcí nás všech, abychom pro její zlepšení učinili maximum.

-g-

Patronáty závodů, podniků, družstev a organizací nad vystupujícími soubory mají už svou dlouholetou tradici. Přispívají mimo jiné k navázání nových přátelských kontaktů a k zpříjemnění pobytu vystupujícího souboru ve Vysokém. Například v neděli překvapili svazáci, kteří se svěřeného třemošnického souboru ujali s důkladnou přípravou. Vyměnili džíny za obleky, obstarali květiny, vytasili se s dobrou náladou a měli velkou zásluhu na příjemné atmosféře společného večera. Děkujeme jim i všem ostatním patronům, kteří se již své funkce ujali nebo ujmou.

ROČNÍ PŘÁTELSTVÍ

O širším společenském významu zdejších setkání souborů poje-
ných vzájemně stejnou zálibou
bylo řečeno již mnohé. Zkusme
však nahlédnout pod povrch ofi-
ciálního družebního vztahu ma-
jícího své kořeny na loňské ná-
rodní přehlídce VZDS.

Jedná se o soubor OB Strážko-
vice z jižních Čech a jihomorav-
ský soubor K. Högra Květná.

Vzájemné návštěvy, výměnná před-
stavení, navázání osobních přá-
telských vztahů jsou mezi oběma
dnes již samozřejmou a vyhledá-
vanou potřebou.

Návštěvy u přátel mají i své
poznávací aspekty. Vždyť exkurze
v Moravských sklárnách v Květné,
Budvaru v Českých Budějovicích,
výlet do areálu rodiště Jana
Žižky z Trocnova jsou akcemi
jistě velice zajímavými i pouč-
nými.

V době oslav 590 ti let trvá-
ní obce Strážkovic připravili
jihomoravští celé obci příjemné
chvilky svým folklórním vystou-
pením doplněným estrádními
scénkami a prochnutým neza-
pomenutelnou atmosférou.

Nenastanou-li nějaké nepřed-
vídané okolnosti, sejdou se le-
tos oba soubory v Praze při ve-
řejné nahrávce silvestrovského
televizního programu. -kdo-

VĚTRNÍK, zpravodaj XII. národní
přehlídky vesnických a zeměděl-
ských divadelních souborů. Vy-
dává PV XII. NPVZDS. Č. 4. Redakce
Alena Gasparičová, Karla Dörrová

Včerejší divadelní program přehlídky
pokračoval inscenací dalšího klasického
dramatického textu souborem KP ROH Sklářny
Karolinka. Na scéně vysockého divadla se
před naplněným sálem objevil očekávaný
Moliérův Tartuffe v překladu Antonína
Přídala a režii profesionálního režiséra
Aloise Hajdy.

Jednota uměleckého výraziva všech slo-
žek inscenace pomáhá budovat velice zají-
mavý divadelní tvar a programově prefero-
vaným závažným společenským aspektem. Re-
žisér směřuje všemi uplatněnými prostřed-
ky, především prostřednictvím výrazně ve-
deného herce, k strohému, nekompromisnímu,
byť, a to je velké pozitivum, komediální-
mu sdělení.

R E C E N Z E

Herecká složka včerejšího večerního
představení splňovala příslušné nároky na
proměnlivé tempo a rytmus a byla v někte-
rých případech důsledně naplněna ve smyslu
režijní koncepce.

To lze říci především o výkonu Libora
Křenka v titulní roli, dále o ztvárnění
projevu Libuše Niebauerové jako Orgonovy
matky a zacíleném projevu Stanislava Šu-
láka v roli Kléanta, Orgonova švagra.
Zkušený Jan Orság projevil určitou nedů-
slednost ve volbě hereckých prostředků
v průběhu druhé poloviny představení v
roli Orgona jako Tartuffova protějšku.
O všech zúčastněných aktérech lze říci,
že přesným dodržováním prostorového aranž-
má dávali zaznít významům uplatňovaným
zároveň i pomocí scénografické složky
umocňující metaforičnost a výboj insce-
nace.

-kdo-

vybrali jsme z metodického materiálu doc. dr. Jana Císaře

ZÁKLADY DRAMATURGIE / pokračování/

Ne každé drama tento moment historické naléhavosti času obsahuje. Proto jsem mluvil o dramatech nejlepších. A to i tehdy - když - což je ostatně v artivě většině pravidlem - dobové kontexty jsou jasné a dokonce nelze drama na jevišti realizovat v jiné době než v té, do níž je umístil autor. Uvedu pro objasnění jeden příklad: Labichův Slaměný klobouk, který u nás známe v úpravě Voskovce a Wericha pod názvem Helena je ráda. Doba, v níž se odehrává, je pro jeho inscenování nepominutelná - přelom století, zlatá doba buržoasie. Fungují tu dobové příznaky - všechny a dokonale: uvolněnost mravů, kde patří k dobrému tónu mít milenky i milence bez ohledu na to, zda jsem ženatý nebo vdán; jisté konvence duchaplného a šarabantačního jednání i konneckonců výsměch provincionálním venkovánům, kteří ještě nepochytili patřičnou eleganci Paříže. Leč vlastní dramatická situace dramatu zde funguje jenom v osobním časovém rozměru: teď, hned je třeba opatřit slaměný klobouk, jinak na ženu důležitého úředníka na ministerstvu války praskne, že byla na rande se švarným důstojníkem od spahiů. Ta honba za kloboukem v přítomném čase jistě žene všechny postavy do nesmyslných postavení. Ale naléhavost a neúprosnost času se dotýká jen jejich osobních starostí. Nikoliv jejich společenských subjektivních a objektivních podmínek jednání. Společenské příznaky času je takřikajíc zvenku vřazují do jisté doby. Ale už na ně nikterak nenaléhají jako součást jejich historické dramatické situace. ...

V dramatu bří Mrštíků Maryša hlavní hrdinka pochopila nelidskost doby, v níž žije, ale neměla sílu jí vzdorovat. Mohla před ní jenom zoufalým činem uniknout. Na víc neměla odvahy. Je obětí doby, - ale je také člověkem, který z jejího poznání neuměl vyvodit jiné důsledky než tragické. Pro jiné a především pro sebe. Historické souvislosti dramatického času v poslední instanci rozhodly o jejím řešení individuální dramatické časové naléhavosti. Dramatický čas dramatické situace se završil v obou komponentech. ...

x

...Aktualizací výkladu dramatické situace dramatu rozumím fakt, že bude objeven nový pohled na skutečnosti, jež jednou pro vždy objektivně tuto situaci tvoří. A díky tomu, že se objeví nový pohled na tento základ dra-

matu, se umožní později v inscenaci realizovat nové vztahy mezi už známými prvky v kvalitě, jež osloví současného diváka. A tak mu dá nejen nový pohled na hru, ale i na jeho vlastní životní zkušenosti a na dobu, v níž žije. ...

...Všechny prvky výstavby dramatu - tak či onak - vycházejí z dramatické situace! Ta je tím rozhodujícím faktorem, který určuje celek kompozice, struktury dramatu. Proto jsme s ním při našem výkladu začali a proto jsem přesvědčen, že každá příprava dramaturgicko-režijní koncepce je na přesné analýze dramatické situace dramatu naprosto závislá. V tomto smyslu tvoří dramatická situace dramatu pro drama určující složku syžetu. V zásadě můžeme syžet považovat za označení pro systém všech složek, které fungují v literárním díle, jež vypráví o osudech lidí. Drama jako literární dílo, součást literatury svého druhu, má také prvky, jež zahrnujeme pod pojmem syžet. A tedy i u něho můžeme hovořit o syžetu: o určitých složkách, jež tvoří pevný a uzavřený systém navzájem souvisejících prvků struktury dramatu, které dovolují zobrazit jistou skutečnost a sdělit ji divákům.

/ shrnutí od č. 1 do č. 4/

.....
Tento systém zobrazení a sdělení začíná v dramatu jeho dramatickou situací, která určuje:

Postavení člověka vzhledem k jistým konkrétním okolnostem tak, že je pro něho nesnesitelné a musí se je pokusit řešit;

dále prostorovou a časovou konkretizaci dramatické situace, z níž se dozvíme, z jakých příčin musí lidé své řešení hledat teď a zde, i další společenské souvislosti jejich činů, které přerůstají pouhé osobní zájmy a jsou projevem objektivních momentů historie i možností a schopností člověka realizovat se jako dějinný subjekt.

To vše vede nutně k jednání postav

Což je onen klíčový prvek, jenž konstituuje drama jako specifický druh literatury určený k jevištnímu uvedení. A jež také provázají všechny další prvky syžetu dramatu, kterými se budeme dále zabývat.

/ zkráceno, pokračování v č. 5/